

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ט סיון תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין לג | דף הכולל: גיטין לו.
דף היומי בהלכה: מסימן קמ"ג אמצע סעיף ד' 'והא' עד אמצע הסעיף 'ובשעת הדחק'.
מוסר: אהבת חסד - פתיחה עד 'ועתה נעריך'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ספר ארחות צדיקים הקדמה "וכל הדעות"

ואז, ביום מן הימים, בקצה אחר של קנדה, גילה האיש את השודד. הוא הבחין בתווי פניו שהזקינו מעט, אך לא היה לו ספק - זהו השודד. על אתר פנה אליו וביקש לברר, האם אתה הוא השודד ששדד את כספי בשדה התעופה בבלגיה!?! - זהו אכן אני, השיב האיש, אבל תקשיב -

'השודד' בשליחות הרבי מטאהש זי"ע

לשם? הרי אני מניח שאינך שש להתנתק מהמורשת היהודית, אתה לא באמת רוצה לשכוח מקיום המצוות כהלכה. אם אתה נוקט בצעד כה דרמטי לבטח יש לך סיבה טובה... התואיל לגלות לי מה היא?!

נבוך היהודי קמעא, נאנח שוב, וסיפר לרבי את הסיפור המלא, כשמדי פעם מבצצת דמעה בעיניו: 'אכן כך, רבי. אני עוקר מכאן מחוסר ברירה ממש, שכן אינני מצליח לעמוד בתשלומי השכירות הגבוהים כאן בעיר. והאמת היא, המשיך מיד, 'שעשיתי הכל כדי להימנע מכך, עד כדי שבמשך תקופה ארוכה גליתי לעבוד בבלגיה הרחוקה. עבדתי קשה מאוד, הרווחתי הרבה כסף וגמרתי בדעתי שבכסף זה ארכוש לי בית כאן במונטריאול... וכאן פרץ היהודי בבכי מר: 'וואז, לאחר תקופת עבודה ממושכת, אני צורך בכיסי עשרות אלפי דולרים - הסכום בו תלויה רכישת הבית במונטריאול, ויוצא לשדה התעופה. לפתע, כמה דקות לפני עלייתי למטוס, שני נוכלים עשו לי תרגיל הסחה נועז ובשילוב דרמטי של כוח ומוח - הוציאו ממני את הכסף... עליתי למטוס חסר כל, שב הביתה מתקופת עבודה ארוכה בלי דולר בודד. כך התיישתי מלקנות כאן בית, ולכן אני עובר מכאן! התייפח בכאב על עמלו שירד לטמיון...

הרבי שמע את דבריו, ולבו נשבר בקרבו. כמה עצוב וכואב לשמוע שיהודי עבד כל כך קשה, התאמץ עד כלות הכוחות, וברגע

שעת לילה מאוחרת בחדרו של כ"ק האדמו"ר מטאהש זי"ע, במונטריאול שבקנדה.

אל החדר נכנס יהודי שחזותו העידה עליו שאינו מחסידי הרבי, ומבט אוהב שאוקיינוס של אהבת ישראל נשקף ממנו קיבל את פניו. הרבי שאלו לפרש בואו והלה השיב כי בא להיפרד מהרבי. 'אומנם אינני חסיד של הרבי במוצהר ובכל זאת הרי התגוררתי כאן בעיר שנים ארוכות ומפעם לפעם נכנסתי אל הרבי להתברך. עתה אני עובר למקום מגורים מרוחק ואיאלץ להתנתק, לפיכך באתי להיפרד...'

הרבי לחץ את ידו בחום, וביקש לדעת לאן מועדות פניו, להיכן הוא עובר דירה. האיש השיב כי הוא עובר לגור בעיירה קטנה ומרוחקת מאוד, שהרבי בקושי ידע שהיא קיימת על מפת קנדה... הרבי החל לשואלו בחום על המקום אליו הוא עובר, תנאי החיים והמחיה, ולא פסח על השאלה החשובה מכל: האם ועד כמה ניתן לקיים אורח חיים יהודי באותה עיירה נידחת... הלה השיב באנחה: 'האמת ניתנת להיאמר, שזה מקום שאין בו שמץ של יהדות. אין בית כנסת, מקווה, אוכל כשר או כל דבר אחר. אני אנסה להסתדר איכשהו... השיב בגמגום כמתנצל, 'שכן אני מוכרח לעבור לשם, אינני יכול להישאר כאן עוד.'

הרבי, כחכם עדיף מנביא, הבין מיד שהיהודי שלפניו עומד לאבד כל קשר ליהדות, ולפיכך שאל: 'ולמה אתה מוכרח לעבור

עשרות שנים חלפו, דבר המעשה המפעים עוד נותר חקוק בלבו, ודמותו האלמונית של השודד עוד היתה זכורה לו היטב. ואז, ביום מן הימים, בקצה אחר של קנדה, גילה האיש את השודד. הוא הבחין בתווי פניו שהזקינו מעט, אך לא היה לו ספק כי זהו השודד המוזר שהשיב את הכסף. על אתר פנה אליו וביקש לברר, האם אכן זו פגישתם השלישית - שכן נפגש עמו פעם בשדה התעופה בבלגיה - אז נשדד, ובשנית - בבית הכנסת בעת שהחזיר את הכסף, ועתה זו הפעם השלישית... 'זה אכן אני!' השיב האיש מיד, 'אך למעשה זו פגישתנו השניה, לא השלישית... אכן כן, אני הוא שנתתי לך את הכסף בבוקרו של יום בבית הכנסת, אך אני ממש לא השודד ששדד אותך בשדה התעופה...' הלה היה מופתע עוד יותר, והאיש הזה המשיך: 'הסיפור הוא פשוט: לילה אחד, לפנות בוקר, מתקשר אליי הרבי, ומספר כי יש יהודי שנשדד, ואין לתאר את כאבו לנוכח הנזק הכבד. הרבי שאל אם אני מסכים להיות 'שודד' לרגע, הוא יתן לי את הכסף, ואני אזדהה כשודד ואשיב לך את כל הכסף... כמובן שהסכמתי לבקשתו, ואת ההמשך אתה יודע!.

'זה לא יתכן!' קרא היהודי בהשתאות, הרי לא הייתי מחסידיו המובהקים! ובעצם, אתה מגלה לי עכשיו שהרבי לקח אחריות כה גדולה לגורלי, כל כך השתתף בכאבי עד שהעניק לי סכום עתק של כסף באמצעותך? אתה חושף שאתה לא שודד ומעולם לא היית, אלא סוכן סמוי של הרבי כדי להקל עליי ולשמח את ליבי! כמה אהבת ישראל היתה בו, אינני מאמין עד היכן היא הגיעה!" קרא בהתרגשות נסערת...

'אכן כן!' השיב האיש, 'אבל זה הסיפור ואין בלתו. הרבי שמע את סיפור השוד שערבת, לבו נקרע מכאב. הוא הבין את משמעות הכסף עבורך, הבין עד כמה הגעת הכסף לידיך היא הרת גורל, לכן הוא הזעיק אותי כדי להביא לך את הכסף! הרבי הבין שאתה עברת משבר כה קשה, ובערה בו מידת אהבת ישראל עד כלות הנפש, עד שעשה מעשה כה יוצא דופן וחסר תקדים, לשלוח אליך את הכסף במסווה כביכול שהשודד חזר בו...!

(רבי אשר קובלסקי שליט"א, הובא בגיליון אור שרה)

האחרון הכל ירד לטמיון. הרי זה קורע לב ממש! הרבי התעניין במעשה לפרטי פרטי: מתי היה השוד, כיצד קרה, איך הגיב, כמה גנבו ממנו ומה חש. ולבסוף, הפטיר ובירך כי עוד ימצא השודד והוא יחזיר את הכסף, ואז נפרד ממנו לשלום.

והנה בבוקר, כמדי בוקר מגיע היהודי הלז לבית הכנסת, אם כי באיחור מהרגיל, שכן הלך לישון רק עם שחר. לקראת סוף התפילה ניגש אליו אדם זר ומוזר, אותו לא הכיר מעולם, ולחש על אוזנו: דאמור לי בבקשה, האם נגנב ממך תיק מלא מזומנים בשדה התעופה בבלגיה? הלה פער עיניים נדהמות, והשיב מיד בחיוב. 'אני מתנצל מעומק הלב!' השיב מיד האיש הזר, 'היה לי רגע קשה בחיים, ולכן הגעתי למצב ששדדתי אותך... באמת שלא רציתי להזיק לך כל כך... הרי לך את תכולת התיק במלואה, והוספתי כמה אלפי דולר - כפיצוי על עוגמת הנפש!' אמר האיש הזר, פנה לאחור ונעלם...

היהודי עומד בבית הכנסת, המום, משתומם עד כלות הנפש. הרי זה לא יאומן ממש! בדיוק עכשיו, בדיוק הרגע, נוחת כאן השודד האלמוני ובידו כל הכסף! הוא פונה לפינה צדדית, ספר את הכסף, וגילה כי אכן כן: כל הכסף כאן, ובתוספת כמה אלפי דולר פיצוי. רבונו של עולם, איזה נס על טבעי! דקות ארוכות עמד האיש המום, מופתע, מבולבל ונבוך כאחד, לא יודע את נפשו מאושר, מופתע מההתפתחות המרעישה שכדוגמתה לא שמע מעולם! ששודד יבוא אחר תקופה כה ארוכה וישיב את הכסף ששדד? וכיצד איתר אותו? וכיצד זכר בדיוק כמה היה בתיק? ומי הוא בכלל האלמוני הזה, ששדד, חזר בו, טרח לאתר אותו, והביא את כל הכסף בחזרה?!

כך או כך, כששב האיש לביתו, הודיע למשפחתו כי תוכנית חייו השתנתה. 'הכסף חזר אליי, ולכן אנו שבים לתוכנית המקורית - רוכשים בית במונטריאול, לא עוברים דירה. ישתבח שמו לעד!' סיכם האיש בחדווה, ומיהר אל הרבי, לדווח על ההתפתחות הדרמטית שהתרחשה, אותה תלה בברכת הרבי. הרבי שמח לשמוע, בירך את האיש כי ירכוש דירה מרווחת ונוחה, ואכן כך עשה האיש וקבע את מושבו במונטריאול לאורך ימים ושנים.

**בהזדמנות הראשונה לאחר מכן כשנכנס הבחור
למרן החזון איש וסיפר לו את השתלשלות הדברים,
דפק החזון איש על השולחן ואמר וחזר ואמר: 'זה
נקרא תחיית המתים, זה נקרא תחיית המתים!!'**

לכבוד לזמדי הדף היומי לרגל תחילת פרק השולח במסכת גיטין

משכמו ומעלה, ושיבת 'כנסת חזקיהו' ששכנה באותם ימים בזכרון יעקב התכבדה בו שישמש כמשגיח. אכן הוא עצמו היה בחור מבוגר, אולם בחכמתו היטיב להדריך ולנווט את הישיבה

המעשה שלפנינו אירע לפני שבעים שנה.

בחדש שבט תשי"ב התקיימו נישואיו של רבי יצחק גרינברג. עוד בעודו בחור כבר הלך שמו לפניו כתלמיד חכם ובר דעת,

בנועם ובתבונה רבה.

בדרך לחופה התלווה אליו הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצוק"ל, ודיבר עמו כממתיק סוד. בטוחים היו הרואים שוודאי מדבר הוא עמו דברים גבוהים ונשגבים, אבל האמת שרבי אליהו בירר אצלו מספר פרטים חשובים בהנהגת הישיבה והבחורים, כיון שהוא זה שבא לשמש אחריו כמשגיח בישיבה, וחפץ היה לדעת כמה דברים נחוצים לצורך הנהגת הישיבה.

החתן הצעיר ר' יצחק עבר לגור בירושלים עיר הקודש, שם זכה לקרבה מיוחדת אצל גדולי ישראל, ביניהם מרן הרב מבריסק, מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר, ומרן הגאון רבי צבי פסח פרנק. עם הזמן התחבב מאד על הגאון רבי צבי פסח ונהיה מעוזריו הראשיים ואף מינהו שיהיה אחראי על כל המקוואות בירושלים. הרבה דברים נשגבים ונחוצים ליהדות החרדית ועולם הישיבות באותם הזמנים, היה זה ר' יצחק שפעל ועשה וסידרם על צד היותר טוב לשביעות רצון כולם.

כחודש לאחר חתונתו, בחדש אדר תשי"ג, הגיעה אליו משלחת מישיבה בפתח תקוה. משלחת מכובדת המבקשת ממנו שיבוא לשמש שם כמשגיח, והלא כבר יצא שמעו הטוב בהדרכת והכוונת בחורים. הדברים לא התקבלו על ליבו כלל וכלל, אבל לחצו ובקשו שיואיל לענות בחיוב. ומה היה בידיהם להציע לו עבור עבודת הקודש להיות משגיח בהיכל הישיבה הקדושה?

לא הרבה! משכורת זעומה, וגם מקום מגורים לא ממש מפואר... המקום שהציעו לו היה רפת מקורה, כן, רפת של פרות! אך אל דאגה, כמובן לאחר שרוקנו אותה מהפרות. את הרפת לשעבר הפכו למושב בני אדם, גגון וכדומה. מה צריך יותר מזה. זה מה שהיה בידם בימים ההם.

אולי דברים אלו לא היוו סבה לגרום לו לרצות לא לבוא, אך היו לו די סיבות למה לא לעקור ולעזוב את ירושלים. מול עיניו עמדו כל מפעלותיו למען כלל ישראל; למען טהרת ישראל; למען האידישקייט, שעליהם היה אחראי.

ובכלל, להגיע למקום תורה חדש, משגיח חדש באווירה של חודש אדר ופורים, ודאי שדבר זה לא בא בחשבון. מה גם שירושלים יש לו משכורת מכובדת; בית ראוי למגורים וכל מה שצריך. ואכן ר' יצחק לא הסכים. הוא הודה להם על ההצעה, אך סירב לה. רבני המשלחת לא הרימו ידיהם ולא וויתרו כה מהר. הם ידעו שר' יצחק קשור מאד וחביב גם אצל מרן החזון איש, על כן אמרו לו שלכל הפחות ישאל שאלה גורלית זו את מרן החזון איש. לא היה לו ספק, לר' יצחק, שוודאי החזון איש ישלול דבר זה. עם כל זאת הוא נאות להם לדבר זה ונתן את הסכמתו שישאל את החזון איש.

ידידיו ומכריו ששמעו על הצעה זו נענו כולם ואמרו שאין ספק שהחזון איש ידחה זאת על הסף. ובכל זאת נסע ר' יצחק לבני ברק ושטח לפני החזון איש את הענין.

'תיסע מחר לפתח תקוה להיות שם משגיח!', ענה לו החזון איש נחרצות.

הדבר נפל על ר' יצחק כרעם ביום בהיר ושטח שנית את סברתו מדוע לא לעזוב את ירושלים ולכל הפחות לא לנסוע לשם עכשיו. 'ומה יהיה עם כל המקוואות שהנני כרגע אחראי עליהם? ומה יהיה עם כל האידישקייט שהנני פועל ועושה עכשיו למען כלל ישראל?' טען ר' יצחק בלהט.

'אף על פי כן, סע לפתח תקוה מחר!' היתה הכרעת החזון איש. 'אכן, אל תחכה עד תחילת הזמן הבא - ראש חדש אייר'. לפליאתו, מה כל כך נחוץ להזדרז עכשיו, מדוע לא יוכל להתחיל בעבודת הקודש להיות משגיח בראש חדש אייר, בשביל מה להתחיל בחדש אדר באווירה של פורים, מקום חדש, משגיח חדש. ענה לו החזון איש: "בזמן הקצר הזה יבוא בחור ואתה תרומם אותו לבן תורה. זה שווה יותר מכל האידישקייט שאתה עושה עכשיו!" פסק נורא מהחזון איש.

עדין לא התיישבו הדברים על ליבו של ר' יצחק והמשיך לישא ולתן עם החזון איש מדוע בכל זאת לא כדאי לו לנסוע עכשיו לפתח תקוה לעבודת המשגיחות.

במהלך הדברים עצם החזון איש את עיניו ואמר: צריכים לראות לצאת מירושלים כמה שיותר מהר! ויהי לפלא.

נחרד ר' יצחק ומיהר לקיים את דברי החזון איש. הוא שב לירושלים והודיע לכל מכריו שהוא עובר לפתח תקוה. בדירה שלו בירושלים עבר לגור מישהו אחר. כמה ימים אחרי חג הפסח, פרצו ערבים לאותה דירה בשעת לילה מאחרת וירו בבעל הדירה והמיתוהו. נפשו של ר' יצחק היתה לשלל.

תחילת חודש אדר תשי"ג, באחד הימים מופיע בחור גבוה וחסון בפתח היכל הישיבה, נעמד על יד דלת בית המדרש ושואל בקולו הרועם: 'מי זה ר' יצחק?'

לפי לבושו של אותו אחד, חשב ר' יצחק לתומו שוודאי מביאים לו איזו חבילה על ידי חברת 'המקשר' כפי שמצוי היה באותם ימים להעביר חבילות דרך 'המקשר', חברת אוטובוסים שהיתה לפני 'אגד'.

נגש ר' יצחק לדלת ואמר 'אני ר' יצחק, האם הבאת עבורי חבילה?' לא! ענה הבחור, אני לא שליח מחברת המקשר. באתי הנה להיות כאן שלושה שבועות. החזון איש שלח אותי לכאן!

בבקשה, בבקשה, תכנס לישיבה. החזון איש שלח... 'לא, לא באתי לכאן ללמוד', מבהיר הבחור. 'באתי להיות כאן שלושה שבועות, לאחר מכן אני הולך לאוניברסיטה'.

שמע זאת ר' יצחק והשתאה, מה עושים כעת? מצד אחד, הלה טוען שהחזון איש שלח, ומאידך, הבחור מצהיר חגיגית שכלל אין בדעתו ללמוד, אלא הישיבה משמשת לו כמעבר עד שלושה שבועות ומשם חפץ ללכת לאוניברסיטה, מה עושים? הוא צריך לענות תשובה לאלתר. 'הרי אין יותר טוב מהתורה בעצמה'. נפל ברעיונו של ר' יצחק, 'אולי תרצה ללמד עמי קצת?'. הציע לו ר' יצחק, הבחור הסכים. הוא צעד פנימה, בלבושו החריג בהיכל הישיבה. הגמרא הראשונה שבדיוק הזדמנה לידיהם בסטנדר הראשון, היתה מסכת גיטין. פתחו בפרק השולח והתחילו ללמוד

לשליח הסודי של ר' יצחק. ר' יצחק שמח לשמוע זאת ושמר את הדברים בליבו.

כשהסתיימו להם אותם שלשה שבועות. נגש הבחור למשגיח היקר והמסור ר' יצחק, ואמר לו: באמת הייתי רוצה מאד להישאר כאן ללמד תורה, אך מה אעשה ואבא שלי כבר שילם מראש על כל שנת למודי באוניברסיטה. ומה אעשה עם הצער של אבא!?

ענה לו ר' יצחק בחכמה, הרי אני רואה שאתה בעל כשרון גדול, חבר'המן ובעל שכנוע גדול. סע הביתה לאביך ותספר לו על רצונך העז ללמד, אולי תצליח לשכנע אותו שיוותר על הכסף שכבר שילם מראש, ותחזור לספר לי מה פעלת ומה התקדם.

הנער נסע לביתו וכמובן הצליח לשכנע את אביו שיסכים שיישאר ללמוד בישיבה. בשמחה הוא חזר לישיבה ובישר לר' יצחק שהצליח לשכנע את אביו שיישאר בישיבה.

בהזדמנות הראשונה לאחר מכן כשנכנס הבחור למרן החזון איש וסיפר לו את השתלשלות הדברים דפק החזון איש על השולחן ואמר וחזר ואמר: "זה נקרא תחיית המתים, זה נקרא תחיית המתים!!!"

גם כשר' יצחק גרינברג נכנס בהזדמנות לחזון איש חזר הדבר על עצמו, החזון איש דופק וחוזר ואומר 'זה נקרא תחיית המתים. זה נקרא תחיית המתים!!!"

הנער הזה הינו כיום רב חשוב ומפרסם, צאצאיו גם ידועים ומפורסמים, תחיית המתים אמיתית!

ספור זה זכה הגאון הצדיק רבי יששכר דב הכהן טריגר זצ"ל לשמוע בעצמו מהגה"צ רבי יצחק גרינברג זצ"ל, בחל המועד סכות האחרון לחייו.

(דברי בינה, שבועות פ"ג, הרב פנחס זרביב)

את הסוגיא 'קנין פירות' כ'קנין הגוף' או לא, ר' יצחק אמר לו את החקירה הידועה של המ'חנה אפרים'. האם יוכל זה 'הפקעה' או שזה 'מכירה לזמן'. המשיך ר' יצחק ואמר לו 'חקירה זו שייכת גם לגביך. האם הגעת לזמן של שלושה שבועות, או שהגעת לתמיד אלא שאחרי שלושה שבועות יש הפקעה. מצדי - אמר לו ר' יצחק - הרי זה ברור כאילו הגעת לתמיד - לעולם, ובעוד שלושה שבועות - הפקעה'.

בינתיים הבחור התאקלם בישיבה ור' יצחק החל מברר עליו כל מיני פרטים. מתברר שהבחור ה'חברה'מן' הזה למד כבר בכמה ישיבות וזרקו אותו בגלל מעשי קונדס שעשה, ואחרי שראה שזרק מיישיבות, הלך ורשם את עצמו באוניברסיטה. ביקש כסף מהוריו ושילם מראש לשנה. והיות והיה לבחור קשר גם עם החזון איש נסע אליו וסיפר לו כל מה שארע עמו בישיבות בהן למד וכי כעת נרשם לאוניברסיטה. החזון איש שאל אותו מתי מתחילים שם הלימודים. 'בעוד שלושה שבועות' ענה הבחור. אמר לו החזון איש, לכל הפחות בשלושה שבועות אלו סע לישיבה בפתח תקוה. הבחור הסכים וכך הגיע לישיבה.

הבחור עשה חיל בלימודיו, כישרונות היו לו. הוא ישב ולמד באופן מרנין. 'מה עושים להצלתו?', הטרידה מחשבה זו את ר' יצחק. הוא שלח בסתר שליח לאביו של אותו בחור שגר במקום רחוק, השליח סיפר לאבא שברוך ה' בנו הגיע לישיבה בפתח תקוה ומאוד מתקדם שם ומצליח, אבל שמענו שכבר שילמתם לכל השנה מראש על לימוד באוניברסיטה. כיון ששמע האב בשמחה את התקדמות בנו בישיבה הביע בהנאה את שמחתו שישנה איזו ישיבה שהבן שלו מתאקלם שם ומצליח בלימוד, 'הנני מיותר על כל הכסף שכבר שילמתי. והלוואי שימשיך בישיבה'. אמר האבא

בכל פעם כזו היה נראה שמרן הגרי"ח זוננפלד נשבר לרסיסים ושוב לא תהיה לו תקומה. אבל כל פעם עם סיום השבעה הוא אזור כגבר חלציו והתנער מאפר האבלות לחזור לשגרת החיים בצורה מעוררת השתאות. בהזדמנות שאלו אותו תלמידיו - ילמדנו רבינו..

הרב ישראל היימן עם נקודה מפרשת השבוע, והפעם: על הבנה ואמונה

אותנו - למה דווקא עכשיו ומה בדיוק שוכן מעונה רוצה מאיתנו? גם אנחנו, הפשוטים שבטוח לא מבינים כלום יכולים להניח שדבר אחד ברור משותף לכל אותם רגעים במהלך חייו. ההבנה הזו של 'חוקה חקקתי ואין לך רשות להרהר'!! יש לה להבנה הזו כח חזק ועצמתי שיכול לתת את האפשרות להתמודד עם כל קושי שהוא קטן כגדול.

זוהי הבנה שיש מישהו שם למעלה שהוא מסובב כל הסיבות, ומאתו הכל, והוא מנהל את עולמו בכוונת מכוון, בצורה שאנו הקטנים לא אמורים לדעת מה ומי ואיך הדברים מתנהלים, רק כדי

השבוע הזה של פרשת ה"חוקה חקקתי ואין לך רשות להרהר אחריה" מעלה בראש כל אחד את ההקשר לכל מה שקשה לנו - בני האנוש המוגבלים בראייתם הגלובלית - לתפוס.

לא צריך לחוות טרגדיות אנושיות או טלטלות עולמיות דרמטיות שבביל להבין שאנחנו לא מבינים כלום, לפעמים גם כמה מאות שקלים שחסרים בחשבון הבנק בדיוק כשנראה לנו שרצון ה' שנוציא אותם על מה שתכננו עשויים לגרום לנו לחשוב - אז למה הוא לא נתן לנו אותם...? או מיחוש וחולי שמגיעים באיזו תקופה שברור לנו שאנחנו אמורים היינו לתפקד במאת האחוזים, והפליאה אוחזת

אדם העומד על קרקע מוצקה, פתח רבי יוסף חיים והסביר, חש ביטחון ורוגע. התחושה הזו יכולה להתערער בין רגע כאשר מתרחשת רעידת אדמה והכל משתבש. גם הקרקע שהיא הדבר לכאורה הכי בטוח בעולם יכולה לזוז ולבלוע חיים את כל מה שעומד עליה. מנגד, לו יצויר אדם שהולך על הקרקע אבל הוא קשור בחבל עבה למשהו מלמעלה, לעולם הוא יחוש ביטחון ורוגע גם כאשר מוסדי עולם מתמוטטים תחת רגליו.

אנשים נוטים לבטוח בקרקע שתחת כפות רגליהם, ביאר רבי יוסף חיים, אך כאשר הקרקע הזו רועדת הם מאבדים את שיווי המשקל ונופלים. גם כאשר הם יקומו הם כבר לא יחושו את אותה מידת ביטחון כאשר בתחילה, כי הלא כבר רעדה האדמה והיא הוכיחה שהיא לא מספיק בטוחה. אני לעומת זאת, בטוח על החבל שקושר אותי למשהו עליון וטמיר שלעולם לא יכול לזוז או ליפול, אני לא סומך על האדמה או על שום דבר שגדל עליה... אני, סיים רבה של ירושלים את תשובתו, קשור אליו יתברך והוא מקור הביטחון שלי. ממילא לא שייך לקחת לי את הרוגע והשלווה.

זהו הלקח הנפלא הנלמד מפרשתנו. מי שמפנים את יסודם של דברי חז"ל ומתנהל בחייו כשכל הזמן הוא בטוח על אותה חוקה שעל אף שהוא לא מצליח להבינה הוא יודע שהיא עומדת איתנה ומוצקה, שום דבר לא יכול לערער את שלוות נפשו ואת בטחונו. הוא קשור בחבל אל מסובב כל הסיבות ואל מי שמנהל את העולם, ואף רעידת אדמה בחיים ובסובב אותם לא תצליח לזעזע אותנו.

שנוכל להיות סמוכים עליו יתברך במאת האחוזים. דווקא אותם מקרים קטנים בהם אנו נדרשים לכופף כאגמון את ראשינו ולתת לבורא לנהל את חיינו נגד כל התכניות והרצונות שלנו, שם נמצאת תחושת ההישענות והביטחון בחי עולמים שבוודאי עושה הכל לטובתנו, גם אם אין אנו רואים את זה במוחש.

רבה של ירושלים הגאון הבלתי נשכח רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, היה זה שטבע בעניין זה מסמרות כשבחייו מלאי התהפוכות, מלבד קשיי הרבנות בעיר שחברה לה יחדיו מפסיפס של אוכלוסיות מגוונות שייצרו תמיד אתגרים כבדי משקל, הוא עצמו שיכל שמונה ילדים קטנים ממחלות שבזמנם היו חשוכות מרפא.

מלריה שחפת ושאר מרעין בישין הובילו אותו עם זוגתו הרבנית הצדקנית לקבור שמונה מצאצאיהם ולשבת עליהם שבעה בזה אחר זה מתוך אבל וצער נוראיים.

בכל פעם כזו היה נראה שר' יוסף חיים נשבר לרסיסים ושוב לא תהיה לו תקומה. אבל כל פעם עם סיום השבעה הוא אזר כגבר חלצו והתנער מאפר האבלות לחזור לשגרת החיים בצורה מעוררת השתאות. החיוך לא סר מפניו למודות הסבל וכמאמר בעל החובות הלבבות על החסיד הוא הילך כשאבלו בליבו אבל צהלתו על פניו תמיד.

כשנשאל בהזדמנות מסוימת על כך מתלמידיו - על כח החיים שלו ועל העצמה הזו שהחזירה אותו לשגרה בכל פעם מחדש, הוא ענה ביסוד המהווה אבן דרך לחיים של כל אחד ואחד.

**המלמד לקחני אל ביתו של רב העיירה. המרא
דאתרא פנה אלי בחביבות ואמר לי: ברצוני
לשמוע את חוות דעתך בעניין דין תורה מעניין
אשר בא לפניי לפני תקופה. התובעים הינם
ה'נעליים' והנתבעים הינם 'ספרי התורה'...**

זאת התורה אדם כי ימות באהל

כתיבת הספרים ערכו 'כתיבת אותיות' כמנהג ישראל ועיטרו את הספרים ב'כתר תורה', הכניסום לארון קודש מפואר בכל מיני פאר והדר, ובכל עת 'הכנסה' או 'הוצאה' קמים הכול מפניהם, מנשקים ומחבקים אותם, ואף גם זאת בשעה שהם נפסלים חלילה, עורכים להם הלוויה כדת וכדין וטומנים אותם אחר כבוד בחלקה מכובדת בבית החיים.

ואילו אותנו 'המנעלים', גורל אחר עלה בדינו. אלינו הגיע 'סנדלר' וקנה אותנו מבעל הרפת, את בשרינו אכל ומאתנו לא עשה כי אם מנעלים לרגלי תושבי העיירה. הננו נתונים למרמס כף רגלי בני האדם בפחיתות הכבוד ועוברים איתנו ברפש וטיט, ובשעה שאנו גומרים את שליחותנו בעולם הזה, משליכים אותנו ללא כל רגש לאשפתות, וכדי בזיון וקצף.. על כן יפסוק לנו הרב על מה עשה ה' לנו ככה, להיות נבזים בבזיון נורא כזה לעומת

שח וסיפר אחד מגדולי ומאורי הדור שליט"א בעידן חדוותא בשמחת אחד מצאצאיו:

בהיותי נער צעיר, לא הרוויתי נחת לא להוריי ולא למלמדים, עד שכשל כוח הסבל של המלמד ולקחני אל ביתו של רב העיירה. המרא דאתרא פנה אלי בחביבות ואמר לי: ברצוני לשמוע את חוות דעתך בעניין דין תורה מעניין אשר בא לפניי לפני תקופה. התובעים הינם ה'נעליים' והנתבעים הינם 'ספרי התורה'... (להבדיל בין קודש ובין חול).

כך טענו המנעלים: הנה, בעודנו 'עורות בהמה' אחים היינו, יחדיו ישבנו בשבת אחים ברפת, מאותו אבוס אכלנו ומאותה שוקת שתינו, והיו מעשי כולנו שווים. ויבוא יום, הגיע 'סופר' לבעל הרפת וקנה לעצמו את אחינו הבהמות. שחט את הבהמות ואכל את הבשר, ואילו מעור הבהמה הכין קלף לספרי תורה. בגמר

אחינו ספרי התורה הנוחלים כבוד מרובה כל כך. המשׁיך אותו גדול בישראל וסיפר לקהל הנוכחים המרותק למוצא פיו בדריכות:

בזה פנה אלי המרא דאתרא ואמר לי: ברצוני שתפסוק עבורי היש צדק בדבריהם אם לאו? ואכן, עניתי ואמרתי כי ללא כל ספק נכונות טענות המנעלים, כי במה זכו חברותיהן לכל הכבוד והיקר הזה, בעוד שהם נמצאים בנחיתות דרגה ופחיתות כזאת. אך הרב המשׁיך ואמר לי: 'פרט' אחד ברצוני להוסיף לך, כי הרי לא אלו כאלו, שהרי עורות ספרי התורה עברו מסע יגיעה ארוך. תחילה הכניסו אותם בכבישה בבורסקי, לאחר מכן ליבנו, כיבסו וניקו אותם, לאחר מכן חבטו בהם חבטות רבות בכדי שיהיו דקים וראויים לכתיבה. רק לאחר כל התלאה הרבה הזאת התיישב הסופר לעבודתו בקודש, טבל את קולמוסו בדיו וביגיעה, עצומה עמל לרשום על הגוילים את כל דברי התורה הזאת, כשכוונתו כל אותה העת לשם מצוות וקדושת ספר תורה. לעומת זאת, את עורות המנעלים לא חבטו כל כך ולא עינו אותם כחברותיהן.

עתה עניתי ואמרתי לרב העיירה: אם כך הם פני הדברים,

פשיטא שכל הכבוד הרב מגיע לספרי התורה, ולנעליים לא מגיע אפילו אחד מני אלף מכבוד זה. ויען הרב ויאמר לי: 'דע לך בני! בכדי לזכות לכתר תורה, להתעלות בתורה ועבודה, צריכים לעבור חבטות הרבה, להתייגע יומם ולילה על דברי תורה, לעבוד על המידות שאינן טובות ולעוקרן בעבודה קשה, בדמייך חיי, רק אז תזכה להגיע לרוממות התורה; אך באם לא תרצה לעשות מאומה ולא תרצה לעבוד עבודה קשה, לא תהיה אלא כמנעלים שאינם שווים מאומה.

'עליך לזכור תמיד את ההבדל הגדול בגורל ספרי התורה הזוכים להתקדש בקדושה של מעלה ולכבוד מופלג מאת כל קהל ישראל, עבור החבטות הקשות שעברו עליהם במרוצת השנים עד שהגיעו לאן שהגיעו, ולעומתם המנעלים שבחרו - כביכול - בדרך הקלה שאין בה יגיעה וחבטה עצמית, הגיעו גם הם לאן שהגיעו. באותה שעה גמרתי אומר בליבי לעזוב כל מחמדי עולם הזה, ובכוחותיי שהעניק לי הבורא לעבוד על מידותיי וטבעי, התחלתי לשעבד את כל רמ"ח איברי וסס"ה גידי לתורתו ולעבודתו, עד שאכן הגעתי הנה בסייעתא דשמיא.

(המבשר תורני, שבועות פ"ב)

**התלוזה הצעיר הנבוך לרבי נפתלי בלכתו
על הגשר המקשר בין סלבודקא לקובנא,
גמגם קמעא במבוכתו: 'ב"ה זכיתי ללמוד
בהתמדה... והרב מהנהן... אבל לצערי
הרב, הוא ממשיך... הפסדתי מנחה..**

יהודים, מנחה!

שבוע אחרי שבוע, ושנה אחר שנה. עד שפעם אחת נכשל השקדן בשגגה... הערב ירד על המתמיד תוך ש - אבוי, החמיץ הוא את תפילת המנחה.

לא היה קץ לצערו ולאבלו של הנער... בצר לו פנה חיש למורו ורבו הנוהג בו כאב רחום, רבי נתן צבי פינקל ה'סבא' מסלבודקא. ה'אלטער' האזין בדומיה וברוב קשב למצוקה ופרטיה. אחר פקד על הבחור הנבוך 'שוב למקומך ולתלמודך'. הרב לא השאיר מקום לדון שנית במועקה של התלמיד.

כעבור מספר ימים, בשבת השקדן על מקומו בבית המדרש הופיע ה'סבא' כנגדו וסימן לו באצבעו. על אתר 'קפץ' הנער נכון לדבר רבו. 'הבט', אמר רבי נתן צבי, 'היום הגיע לאזורנו תלמידו של רבי ישראל סלנטער, רבי נפתלי אמסטרדם ה'פטרבורגער' רב, גש נא אליו ובבקשה ממך ספר לו אודות ה'מנחה' היא.

נענה הצעיר הנבוך, ואכן בהתלוותו לרבי נפתלי בלכתו על הגשר המקשר בין סלבודקא לקובנא, גמגם קמעא במבוכתו; 'ב"ה זכיתי ללמוד בהתמדה... והרב מהנהן... אבל לצערי הרב, הוא ממשיך, לואט... הפסדתי מנחה - פארלארען [הפסדת]

את המעשה דלהלן סיפר מרן הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, ראש ישיבת עטרת ישראל, בביקורו בעיר מודיעין עילית בשבת הגדול ה'תשע"א.

וכך אמר: כל אימת שהייתי מזדמן אצל הרב יצחק קוליץ [קולדצקי], רבה של ירושלים, הייתי שב ומבקשו לספר לי בפרוטרוט ובדקדוק, את המעשה ברבי יחיאל ויינברג [ה'שרידי אש'], הסבא מסלבודקא, ור' נפתלי אמסטרדם.

והיה רבה של ירושלים עליו השלום ניאות ושב ומספר לי, תוך שהוא מדגיש, שבהיות שמתחילה חשש שמא יש בסיפור הדברים הזה קצת לשון הרע, ואולי איזו פחיתות כבוד בכבודו של ה'שרידי אש', לפיכך אזור חיל ושאלו להגאון הרב וינברג עצמו האם רשאי הוא לספר זאת, והשיבו ה'שרידי אש' בתקיפות: 'כן, בודאי', והוסיף על אתר בהחלטיות: 'עם שמי המלא!'

וזה המעשה:

מתמיד עצום ונורא היה הבחור יעקב יחיאל וינברג בשיבת סלבודקא, היה הנער מסוגל לשבת על מקומו שעות על שעות מבלי להרגיש מתי הוא יום ומתי ירד הלילה, כך יום אחר יום,

בשולי הדברים סח הרב אזרחי, 'פעם הייתי בכפר חסידים לצורך אמירת הספד על רבי אורי קלרמן, וכשסיפרתי את הדברים והשמעתי את הצווחה 'פארלארען מנחה', נשמעה חבטה - האדם ממולי נפל מתעלף... (מתוך הספר הנפלא 'אפשר לתקן' - סיפורי רבי שלמה הופמן)

מנחה?! - נאנק רבי נפתלי, וצנח מתעלף במקום... ['אני עברתי בגשר זה כמה פעמים'... מפטיר הרב אזרחי בשולי דבריו]. 'מאז', היה מספר הרב וינברג, 'תהפוכות רבות עברו עלי, מחנות השמדה, גלויות מדכאות, אולם 'מנחה' - מעולם לא החמצתי!'

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע האור החיים הקדוש למד הלכות עדות בערב שבת?

גיטין דף לג

עדות שבטלה מקצתה

להקב"ה במעשה בראשית, ועדות דינה בעמידה. במכתב מר' ישעיה אשר מרגליות זצ"ל (נדפס בסוף ספר עצי עדן מאביו ר' יהודה לייב מרגליות זצ"ל) כתב ששמע שהאור החיים הק' בכל ערב שבת למד הלכות עדות ואמר כי מטרת לימודו שידע שעל פי ההלכה הוא ראוי להיות עד כשר ונאמן לעדות שבת, [ועי' ישועות יעקב או"ח (ס' רס"ח סק"א) ודרך פיקודיך ריש הקדמה ו']. (קב ונקי)

הגמרא בשבת (קיט:): אומרת "כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית", ובמהרש"א שם כתוב כי האומר ויכולו הרי הוא מעיד על מעשה בראשית והרי הוא נעשה שותף עם הקב"ה כי בלתי עדותו לא יודע עשייתו וכמו שהעשיה לא היה רק במאמר כן עדותו במאמר. וכיון שהוי עדות, כתב המשנ"ב (ס' רס"ח ס"ק יט) שהטעם מדוע אומרים אותו בעמידה הוא משום שבזה אנו מעידים

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כיצד מונעות אותיות מנצפ"ך הוצאה של ספר תורה אחר?

של סתומה במקום פתוחה, ולהיפך. שתי מילים הקרובות זו לזו, או מילה שחלקיה נפרדו זה מזה - עד שיִלָּד (שאינו בקי בקריאה) לא יזהה אותן; ובשתי מילים הקרובות זו לזו, אם בסוף אחת יש אות סופית מאותיות 'מנצפ"ך', בשעת הדחק ניתן להקל ולהמשיך בקריאה בספר זה.

[שו"ע קמג, ד, ומשנ"ב כה; בו"מ דרשו, 25]

כפי שלמדנו בימים הקודמים, במקרה שנמצא פסול בספר התורה בשעת הקריאה, יש להמשיך את הקריאה בספר אחר. הדברים דלהלן פוסלים את ספר התורה, אף במופע אחד בלבד: אות חסרה, או מיותרת; ואף במקום שמדובר ב'קרי וכתוב' וכתוב כפי ה'קרי'. חסרון של רווח 'פרשה פתוחה' או 'סתומה', או רווח

באיזה אופן נפסל ספר התורה מחמת חיבור של שתי אותיות?

ולהפריד את האותיות; אך כשאין שם אדם היודע להפרידן כראוי, או בשבת - שאסור להפרידן - ניתן להמשיך ולקרוא; ואם החיבור נוצר לפני סיום הכתיבה של אחת האותיות - הספר פסול, ויש מקלים אף באופן זה, ונחלקו הפוסקים אם ניתן להקל בכך בשעת הדחק.

[משנ"ב קמג, כה; בו"מ דרשו, 30]

בנוסף לפסולים האמורים, ספר התורה נפסל בהתחברות שתי אותיות זו לזו; ורבו הפרטים בנושא זה, ואלו מקצתם: אם אחת האותיות מחוברת לאחרת לכל גובהה, או שהשתנתה צורתה על ידי החיבור - הספר פסול. ואם האותיות מחוברות רק בחלק מגובהן, ולא השתנתה צורתן, והתחברו לאחר כתיבתן - לכתחילה אין לקרוא בספר זה, ואף כשכבר החלו לקרוא, יש להפסיק

התגלית טעות בכתיב של ספר התורה - האם צריך להוציא ספר תורה אחר?

מלא וחסר. בדומה לכך, אין צורך להוציא ספר אחר כאשר חסרות בספר התורה אותיות ה'נון' ההפוכות שבפרשת בהעלותך, או הנקודות שנהוג לנקד על פי המסורת מעל למילים מסוימות, וכן כשלא הגדילו או הקטינו את האותיות שנהוג להגדילן או להקטינן, כגון האותיות ש' וד' שבפסוק 'שמע ישראל'.

[שו"ע קמג, ד, ומשנ"ב כו-כז]

כאמור, ספר תורה שיש בו אות חסרה או מיותרת - פסול. לדעת השולחן ערוך דין זה הוא אף כשמדובר באות ו' או י' המשמשות לכתיב מלא וחסר בלבד, ללא שינוי משמעות; אך לדעת הרמ"א במקרה כזה אין להוציא ספר אחר, משום שכבר בזמן הגמרא אמרו שאין אנו בקיאים כנדרש בכתיב המלא והחסר שבספר התורה, ולכן אין ודאות שהספר האחר כשר יותר מבחינת

* לדעת פוסקים רבים, אם טרם קראו שלושה פסוקים והתגלתה טעות בספר התורה - ימשיכו מיד את הקריאה בספר השני. וכך הדין גם כשהטעות התגלתה מיד לאחר ברכת 'אשר בחר בנו'.
* אם התגלתה טעות בספר התורה בשבת רגילה באמצע עליית ה'מפטיר' - יש לסיים את הקריאה ללא ברכה, ואין להוציא ספר אחר.
* אם התגלתה טעות בספר התורה בשבת רגילה לאחר העלייה האחרונה, לפני אמירת קדיש - יקראו את מיד ההפטרה עם ברכותיה ללא 'מפטיר'; ואת הקדיש יאמרו לאחר ההפטרה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם בברזיל ובאוסטרליה אומרים 'משיב הרוח ומוריד הגשם'?

ברזיל ואוסטרליה, שבהן זמני הקיץ והחורף הפוכים משל ארץ ישראל - יש אומרים שאם הגשם מזיק להן בזמן בו מתקיים החורף בארץ ישראל, לא יאמרו ומוריד הגשם; ויש אומרים שינהגו תמיד בהתאם לזמני ארץ ישראל.

[שו"ע קיד, ד, משנ"ב כב, וביה"ל ד"ה ואם, וד"ה ואפילו; בו"מ דרשו, 23-24]

מי שאמר בקיץ 'ומוריד הגשם' וסיים את הברכה - ישוב לתחילת התפילה, ואף באזור שבו עדיין זקוקים לגשם; אולם, אם מדובר במדינה שלמה שהיתה בה בצורת והיא זקוקה לגשם - יש אומרים שיסיים את תפילתו, וישוב ויתפלל בתורת נדבה; ויש אומרים שיחזור לתחילת התפילה. ובמדינות הדרומיות, כגון

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666